

Značaj revizije u sprečavanju finansijskih prevara

STRUČNI RAD

UDK 657.632

DOI: 10.56362/Rev23104063J

Nebojša Jeremić¹

Mirjana Jeremić²

Nemanja Jakovljević³

Rezime: *Revizija je aktivnost koja doprinosi uveravanju da su finansijski izveštaji organizacije tačni i pouzdani. Jedan od ciljeva revizije je i otkrivanje i sprečavanje finansijskih prevara. Prevarne radnje su uzrok finansijskih gubitaka i nanose štetu reputaciji organizacije. Predmet rada je razmatranje uloge revizije u otkrivanju i sprečavanju prevara, kao i tehnika i alata koje revizori koriste za njihovu identifikaciju. Zaključak je da revizija pomaže organizaciji u otkrivanju i sprečavanju nastanka prevara, i da podstiče preduzimanje mera radi sprečavanja takvih pojava u budućnosti.*

Primljen: 10.06.2023.

Prihvaćen: 31.10.2023.

Objavljen: 30.12.2023.

Ključne reči: *prevarno finansijsko izveštavanje, uloga revizije u sprečavanju i otkrivanju finansijske prevare*

UVOD

Finansijske prevare predstavljaju značajnu pretnju organizacijama, investitorima i široj društvenoj javnosti. Prevarne aktivnosti mogu prouzrokovati ozbiljne finansijske gubitke i oštetiti reputaciju organizacije, stoga je otkrivanje i sprečavanje finansijskih prevara od velike važnosti. Revizija pruža razumno uveravanje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške i da tačno predstavljaju finansijsku poziciju organizacije (14). Ciljevi revizora u slučaju prevare mogu da obuhvataju detektovanje područja mogućih nepravilnosti, identifikaciju konkretnih nepravilnosti, ocenu stepena, odnosno visine rizika od utvrđenih nepravilnosti, prikupljanje materijalnih i drugih dokaza da su nepravilnosti ili prevare učinjene, kao i utvrđivanje načina na koji su rukovodstvo ili zaposleni izveli identifikovanu prevarnu aktivnost. Revizija pomaže u otkrivanju i sprečavanju finansijskih prevara na nekoliko načina, a jedna od primarnih uloga revizije je da kroz sistematičan i disciplinovan pristup procenjivanju i poboljšanju efektivnosti upravljanja rizikom, internih kontrola i korporativnog upravljanja proveri adekvatnost celokupnog kontrolnog sistema sa pratećim mehanizmima.

¹ Telekom Srbija.

E-mail: nebojsaje@telekom.rs

² Grant Thornton Srbija.

E-mail: mirjana.jeremic@rs.gt.com

³ Ekonomski fakultet u Beogradu

E-mail: jakovljevic.i.nemanja@gmail.com

Procena materijalnosti u pogledu prevare je složeniji proces nego što se to ponekad predstavlja (19). Ali čak i za revizore, pitanje materijalnosti nije uvek jednostavno. Globalni zahtevi priznaju da procena materijalnosti može uključiti nekoliko faktora, a ne samo monetarni prag koji se može kvantifikovati. Ako postoji definisan kvantitativni prag, postoji opasnost da se stekne utisak da sve ispod toga nije materijalno. Suštinski posmatrano, to je u izvesnoj meri tačno, ali npr. ako je u pitanju pripravnici koji je podneo lažni zahtev za nadoknadu putnih troškova u ukupnom iznosu od pet hiljada dinara, manje je verovatno da će to biti materijalno, međutim sa druge strane ako je izvršni direktor ili drugi direktor taj koji je počinio prevaru, to možda nije kvantitativno bitno, ali bi trebalo da pokrene druga pitanja o integritetu menadžmenta. U tim slučajevima, to znači da revizor potencijalno mora da uradi mnogo dodatnog posla, jer dovodi u pitanje sve ostalo o čemu je do tog trenutka stekao mišljenje. Finansijski izveštaji takođe nisu samo brojevi. Procena materijalnosti oko narativnih obelodanjivanja može biti zaista teška, jer se sagledava način na koji su stvari formulisane u tim otkrivanjima. Ljudi imaju tendenciju da o prevarama razmišljaju kao o krađi ili proneveri gotovine ili imovine iz poslovanja. Ali, naravno, prevara je i lažno finansijsko izveštavanje. Pitanje da li menadžment ili oni koji su zaduženi za upravljanje namerno manipulišu računima kako bi dali bolji uvid u poslovanje je isto tako potencijalna materijalna prevara. Od revizora se zahteva da razmotre da li treba da konsultuju forenzičkog stručnjaka prilikom planiranja i izvođenja postupaka i odgovora na procenu rizika, kao i prilikom procene nalaza, tako da implikacije mogu biti značajne. To može biti jedan od najtežih razgovora i misaonih procesa koji jedna osoba može da ima kao revizor. Istovremeno, materijalnost se definiše u smislu onoga što korisnici finansijskih izveštaja žele da dobiju od njih. Revizori mogu da izračunaju materijalnost kao određeni procenat od prihoda, imovine ili poslovnog rezultata, ali to je samo jedna dimenzija. To se računa jer se smatra da će sve iznad toga biti interesantno ljudima koji čitaju finansijske izveštaje, ali i druge stvari mogu biti interesantne.

Digitalizacija, inovacije i inteligentno korišćenje podataka radikalno transformišu proces revizije, uključujući i aktivnosti u vezi sa prevarama. Trenutno, revizori su dužni da prijave prevaru nadležnim organima ako naiđu na nju u procesu revizije. Sprečavanje daljih korporativnih skandala povezanih sa revizijom je od suštinskog značaja za osiguranje ugleda finansijskog sektora i stabilnosti tržišta kapitala i poverenja u njih (2). Poslednjih godina, kompanije povećavaju stepen prioriteta u organizovanju i sprovođenju obuka u vezi sa prevarama, vođeni povećanim očekivanjima među zainteresovanim stranama i globalnim neizvesnostima na polju ekonomskih aktivnosti (17). Uopšteno govoreći, prevarene aktivnosti neizbežno realizuju lica koja ne postupa u najboljem interesu kompanije i u skladu sa načelima dobrog poslovanja i namerno prikrivaju svoje tragove. Bez obzira na tehnologiju, revizori moraju biti potpuno svesni kako bi prevara potencijalno mogla biti počinjena i da zaista razumeju sisteme i procese koji se koriste. Predmet rada je razmatranje značaja revizije u otkrivanju i sprečavanju finansijskih prevara i različitim tehnikama i alatima koje revizori koriste da identifikuju prevarene aktivnosti.

PREVARA U POSLOVNOM SVETU

Prevara je značajan problem u poslovnom svetu. Uprkos naporima regulatora, rukovodilaca i akcionara, prevare se i dalje dešavaju, uzrokujući značajne finansijske gubitke i narušavajući reputaciju kompanija. Finansijske prevare i malverzacije imaju mnogobrojne zajedničke karakteristike, a opet svaka nedozvoljena radnja ima svoje specifičnosti. Mogu ih izvršavati različita lica, u različitim odeljenjima i mogu se ustanoviti u kompanijama različitih veličina (6). Jedan od ključnih igrača u borbi protiv prevara je revizor. Revizori su odgovorni za pregled finansijskih izveštaja kompanije kako bi se uverili da su tačni i usklađeni sa računovodstvenim standardima. Revizori su u jedinstvenoj poziciji da otkriju i spreče lažne aktivnosti jer imaju pristup finansijskim informacijama i mogu koristiti svoju stručnost da identifikuju nepravilnosti i nedoslednosti u finansijskim zapisima kompanije. U literaturi se često upotrebljava prevarni trougao, koji je razvio Donald Cressey, a prikazan je u nastavku.

Izvor: <https://www.fraud-magazine.com/article.aspx?id=4294983342>, pristup 10.06.2023. u 11:39h

Slika 1: Prevarni trougao

Ovaj dijagram ilustruje tri ključna elementa koji su često prisutni kod prevara i to:

1. **Prilika.** Odnosi se na situacije ili okolnosti koje omogućavaju izvršavanje prevara. To može uključivati slabost u internim kontrolama, nedostatak nadzora ili pristup resursima bez adekvatnih ograničenja.
2. **Motivacija.** Odnosi se na razloge zbog kojih pojedinac ili grupa ljudi bira da izvrši prevaru. To može biti finansijska teškoća, želja za sticanjem bogatstva ili osvetom.
3. **Opravljanje.** Odnosi se na psihološki mehanizam kojim prevarant opravdava ili racionalizuje svoje postupke. To može uključivati uverenje da su prevara opravdana zbog nepravednog tretmana ili percepciju da je prevara neophodna u datoj situaciji.

Revizori imaju specijalizovano znanje i stručnost u reviziji finansijskih izveštaja i otkrivanju finansijskih prevara (7). Oni imaju iskustvo u identifikovanju crvenih zastavica i potencijalnih oblasti prevare, što može pomoći organizacijama da efikasnije spreče i otkriju prevaru. Pored toga, imaju pristup širokom spektru resursa i alata koji mogu pomoći u otkrivanju finansijskih prevara. Oni koriste naprednu analitiku poda-

taka i druge specijalizovane programe da identifikuju anomalije i obrasce koji mogu ukazivati na lažne aktivnosti. Oni takođe imaju uspostavljene procedure za vođenje intervjua, pregled dokumenata i testiranje kontrola koje mogu pomoći u identifikaciji rizika od prevare. Iako angažovanje revizora može izgledati skupo, to može biti isplativ način za sprečavanje i otkrivanje finansijskih prevara. To je zato što rano otkrivanje prevare može sačuvati organizaciju od potencijalnih gubitaka i pravnih obaveza.

Procena rizika i internih kontrola

Revizori takođe mogu sprovesti procenu rizika od prevare kako bi utvrdili verovatnoću nastanka prevare, potencijalni uticaj prevare i adekvatnost kontrola organizacije za sprečavanje i otkrivanje prevare. Obim revizije je takođe važan u proceni materijalnosti i obima finansijske prevare. Ako je revizija bila ograničenog obima ili nije obuhvatila određene oblasti poslovanja organizacije, revizori će možda morati da sprovedu dodatne procedure kako bi identifikovali obim prevare. Proces revizije uključuje procenu dizajna i efektivnosti sistema interne kontrole, koji predstavlja skup procedura i politika koje organizacija sprovodi da bi postigla svoje ciljeve. Neki od potencijalnih koraka koje revizori preduzimaju da bi procenili interne kontrole mogu da obuhvataju:

1. Sticanje razumevanje sistema interne kontrole
2. Identifikovanje ključnih ciljeva kontrole
3. Procena dizajna internih kontrola
4. Testiranje operativne efikasnosti internih kontrola
5. Identifikovanje nedostataka internih kontrola

Revizori ocenjuju interne kontrole tako što shvataju sistem interne kontrole, identifikuju ključne ciljeve kontrole, procenjuju dizajn internih kontrola, testiraju operativnu efikasnost internih kontrola i identifikuju nedostatke kontrole. Revizorska evaluacija internih kontrola im pomaže da utvrde pouzdanost finansijskog izveštavanja organizacije i identifikuju oblasti koje treba poboljšati. Identifikovanje ključnih kontrolnih ciljeva koje organizacija želi da postigne je verovatno najvažniji segment procene rizika. Ovi ciljevi se mogu odnositi na finansijsko izveštavanje, usaglašenost sa zakonima i propisima ili očuvanje imovine (16). Da bi identifikovali ključne ciljeve kontrole, revizori moraju da steknu razumevanje ciljeva entiteta, identifikuju rizike, procene kontrolno okruženje, identifikuju ključne korake odgovora na procenjene rizike i razviju ciljeve kontrole. Revizori identifikuju ključne kontrole za postizanje ključnih ciljeva kontrole. Oni to rade tako što analiziraju politike i procedure organizacije i intervjuišu ključno osoblje da bi razumeli kritične procese i aktivnosti potrebne za postizanje ciljeva. Na osnovu identifikovanih rizika, evaluacije kontrolnog okruženja i identifikacije ključne kontrole, revizori razvijaju ciljeve kontrole koji su specifični, merljivi i ostvarivi, odnosno u literaturi najčešće obuhvaćeni sistemom SMART, koji je prikazan u nastavku.

Izvor: <https://www.hydratemarketing.com/>, pristup 10.06.2023. u 12:25h

Slika 2: SMART sistem ciljeva

Ovi ciljevi kontrole služe kao osnova za ocenjivanje efektivnosti sistema interne kontrole u postizanju ciljeva organizacije. Izvođenjem ovih koraka, revizori mogu identifikovati ključne ciljeve kontrole koji su kritični za postizanje ciljeva organizacije (8). Revizori zatim procenjuju dizajn internih kontrola koji su uspostavljeni da bi se postigli ključni ciljevi kontrole. Oni to rade tako što analiziraju politike i procedure organizacije kako bi utvrdili da li su one dovoljne za postizanje ciljeva kontrole. Oni takođe procenjuju adekvatnost podele dužnosti i kontrolnog okruženja kako bi identifikovali sve nedostatke. Da bi procenili dizajn internih kontrola, revizori obično sprovode aktivnosti kojima stiču razumevanje kontrolnog okruženja, identifikuju relevantne kontrole, procenjuju ciljeve kontrola, procenjuju kontrolne aktivnosti, procenjuju aktivnosti praćenja i dokumentuju nalaze. Revizori stiču razumevanje kontrolnog okruženja organizacije, uključujući njenu kulturu, etiku i prakse upravljanja rizikom (9). Razumevanje kojim kontrolama se odgovara na rizike pomaže revizorima da usredsrede svoje napore revizije na oblasti koje su najkritičnije za uspeh organizacije, ali i da rukovodstvu daju vredne preporuke za jačanje sistema interne kontrole.

Forenzičke tehnike

Pojam forenzike neretko se povezuje s istražnim postupcima i prikupljanjem dokaza u istragama mesta zločina, te stoga spomen forenzičke revizije otvara pitanja o čemu se tu zapravo radi i kakve veze revizija ili računovodstvo imaju sa forenzikom (10). Forenzička revizija i računovodstvo podrazumeva istragu nad računovodstvenim evidencijama i izveštajima uz primenu istraživačkih i analitičkih veština s ciljem otkrivanja manipulacija u finansijskim izveštajima koji odstupaju od računovodstvenih standarda, poreskih i drugih relevantnih zakona, odnosno ako postoji sumnja da je došlo

do manipulacija u poslovanju. Forenzičko računovodstvo je s početka bilo razvijeno za potrebe sudskih postupaka, ali je u poslednje vreme, posebno nakon svetskih korporativnih prevara na ovom području, preneseno i u komercijalnu sferu (5). Ono podrazumeva sprovođenje postupaka, metoda i tehnika s ciljem otkrivanja što se u poslovanju pogrešno radi, pogrešno prikazuje i izveštava, postoji li prevara ili namera prevare, ima li krađe, iskrivljuju li se informacije, ima li pranja novca i korupcije, ima li iznuđivanja te krivotvorenja dokumentacije. Svrha forenzičke revizije je dokazati ili opovrgnuti postojanje prevare u poslovnom subjektu dubinskim snimanjem i istraživanjem događaja, a forenzički revizori su stručnjaci koji provode ispitivanje osumnjičenih osoba za prevaru te prikupljaju stručne dokaze i iskaze za sudski postupak. Revizori koriste različite alate i tehnike kako bi otkrili i sprečili finansijske prevare. Neki od najčešće korišćenih alata i tehnika mogu da uključe:

1. analitiku podataka,
2. intervjue,
3. pregled dokumenata,
4. posmatranje,
5. procenu rizika od prevare.

Koristeći ove alate i tehnike, revizori mogu identifikovati potencijalne rizike od prevare i dizajnirati efikasne revizorske procedure za sprečavanje ili otkrivanje lažnih aktivnosti. Ove mere mogu pomoći organizacijama da zaštite svoju imovinu, zaštite svoju reputaciju i održe poverenje zainteresovanih strana. Revizori koriste alate za analizu podataka da analiziraju velike količine podataka i identifikuju anomalije ili obrasce koji mogu ukazivati na finansijsku prevaru. Ovi alati mogu pomoći revizorima da identifikuju potencijalne šeme prevare, kao što su lažni unosi u dnevnik ili neovlašćene transakcije. Oni koriste analitiku podataka da bi otkrili i sprečili finansijske prevare analizirajući velike količine podataka i identifikujući obrasce ili anomalije koje mogu ukazivati na prevarne aktivnosti (13). Revizori identifikuju relevantne izvore podataka koji bi potencijalno mogli da pruže uvid u finansijske prevare. Ovo može uključivati finansijske izveštaje, bankovne izvode, fakture, evidenciju o prodaji i kupovini i evidenciju zaposlenih. Revizori razvijaju testove za analizu podataka koji se mogu primeniti na relevantne izvore podataka da bi se identifikovali potencijalni rizici od prevare (4). Ovi testovi mogu uključivati analizu odstupanja, analizu trenda, prediktivno modeliranje i detekciju anomalija.

Izveštavanje

Revizori komuniciraju sa menadžmentom kako bi ga obavestili o finansijskim prevarama i njihovom svakom potencijalnom uticaju na organizaciju, i to na različite načine tokom procesa revizije. Na početku revizije, revizor će obično održati uvodni sastanak sa menadžmentom kako bi razgovarao o obimu i ciljevima revizije, kao i o svim

oblastima koje su od značaja. Tokom cele revizije, revizori mogu komunicirati sa menadžmentom o svim problemima ili nalazima koji su se pojavili. Ovo može uključivati traženje dodatnih informacija ili dokumentacije, ili diskusiju o svim nedoumicama sa menadžmentom (1). Izveštavanje revizora o finansijskim prevarama uključuje saopštavanje svojih nalaza i zaključaka o svim rizicima prevare ili slučajevima prevare otkrivenim tokom revizije. Izveštaj revizora kod revizije prevarnih radnji treba da bude detaljan i da obuhvati sve relevantne informacije. Važno je da izveštaj revizora bude objektivan, transparentan i podržan činjenicama i dokazima. Takođe je preporučljivo da se konsultuje pravni tim kako bi se osiguralo da su svi relevantni pravni aspekti prevara uzeti u obzir u izveštaju.

Ako je finansijska prevara materijalna i rasprostranjena, revizori mogu izdati negativno mišljenje ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima organizacije. Negativno mišljenje navodi da finansijski izveštaji ne predstavljaju pošteno finansijsku poziciju, rezultate poslovanja ili tokove gotovine organizacije, dok odricanje od mišljenja ukazuje na to da revizor nije bio u mogućnosti da pribavi dovoljno dokaza da podrži svoje revizorsko mišljenje (11). Kada revizori naiđu na materijalnu finansijsku prevaru ili pogrešne iskaze u finansijskim izveštajima, mogu dati negativno mišljenje ili odricanje od mišljenja. Ako su finansijski izveštaji materijalno pogrešno prikazani zbog prevare ili greške, revizor može dati negativno mišljenje. Negativno mišljenje ukazuje na to da finansijski izveštaji nisu fer prikazani u skladu sa važećim okvirom finansijskog izveštavanja.

Ako revizor nije u mogućnosti da pribavi dovoljno odgovarajućih dokaza za formiranje mišljenja o finansijskim izveštajima zbog prevare ili drugih ograničenja, revizor može izdati odricanje od mišljenja. Odricanje od mišljenja ukazuje na to da revizor nije u mogućnosti da pruži mišljenje o finansijskim izveštajima. Revizor će objasniti razloge za odricanje od odgovornosti, a može dati i dodatne informacije o ograničenjima obima revizije. U oba slučaja, revizor će obično pružiti dodatne informacije o prevari ili pogrešnom prikazivanju u finansijskim izveštajima, uključujući svaki potencijalni uticaj na finansijski položaj organizacije, rezultate poslovanja i tokove gotovine. Revizor će takođe opisati sve dodatne korake preduzete tokom revizije u cilju istrage prevare ili pogrešnog prikazivanja i može dati preporuke za korektivne mere. Važno je napomenuti da negativno mišljenje ili odricanje od mišljenja može imati značajne implikacije na organizaciju i njene zainteresovane strane (18). To može ukazivati na nedostatak internih kontrola ili nadzora, a takođe može uticati na sposobnost organizacije da dobije finansiranje ili privuče investitore. Kao rezultat toga, od ključne je važnosti za organizacije da preduzmu brze i efikasne mere za rešavanje bilo kakvih problema koje je revizor identifikovao.

Ako finansijska prevara nije rasprostranjena, ali je materijalna za finansijske izveštaje, revizori mogu dati kvalifikovano mišljenje o finansijskim izveštajima organizacije. Mišljenje sa rezervom ukazuje na to da su finansijski izveštaji prikazani pošteno u svim materijalno značajnim aspektima osim u posebnoj oblasti od značaja. Kvalifikovano mišljenje ukazuje da su finansijski izveštaji pošteno predstavljeni, osim u pogledu

efekata pitanja na koje se kvalifikacija odnosi. Ako je finansijska prevara nematerijalna ili je propisno obelodanjena i obračunata u finansijskim izveštajima, revizori mogu izdati nemodifikovano mišljenje o finansijskim izveštajima organizacije. Nemodifikovano mišljenje (takođe poznato kao čisto mišljenje) se izdaje kada revizor zaključi da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške i da su prikazani pošteno u skladu sa primenjivim okvirom finansijskog izveštavanja (15). Ono ne garantuje odsustvo finansijske prevare, već ukazuje na to da revizor nije identifikovao nikakva materijalno značajna pogrešna prikazivanja ili druga pitanja tokom procesa revizije. Ako revizor postane svestan finansijske prevare ili drugih značajnih pitanja nakon izdavanja neizmenjenog mišljenja, možda će morati da preduzme dalje radnje, kao što je izmena revizorskog izveštaja ili obaveštavanje zainteresovanih strana.

ZAKLJUČAK

Revizija može da igra ključnu ulogu u otkrivanju i sprečavanju finansijskih prevara. Revizori procenjuju efikasnost internih kontrola, koriste analitičke i suštinske procedure za otkrivanje lažnih aktivnosti, istražuju sumnje na prevarne aktivnosti i preporučuju korektivne radnje za sprečavanje takvih pojava u budućnosti. Revizori koriste različite alate i tehnike, kao što su analiza podataka i forenzičko računovodstvo, kako bi otkrili i sprečili finansijske prevare (3). Posedovanje odgovarajućih internih kontrola i procedura koje uključuju i plan odgovora na prevaru osnova su bitke protiv prevara. Revizija, je važan faktor u borbi protiv prevarnih aktivnosti, jer ima sveobuhvatna znanja o kontrolama u organizaciji. Istraga nije tipičan zadatak revizije, zato revizori moraju postupati s dužnom profesionalnom pažnjom uzimajući u obzir obim posla potrebnog za ispunjenje ciljeva angažmana te relativnu složenost, materijalnost ili važnost.

Važnost revizije u otkrivanju i sprečavanju finansijskih prevara ne može se proceniti, jer pomaže organizacijama da održe tačnost i pouzdanost svojih finansijskih izveštaja i spreče značajne finansijske gubitke. Postoji nekoliko prednosti angažovanja revizora za otkrivanje finansijskih prevara, a one mogu da uključuju nezavisnu evaluaciju, stručnost, povećani kredibilitet i dugoročnu isplativost. Revizori su nezavisni profesionalci koji mogu da procene finansijske izveštaje i interne kontrole bez pristrasnosti. Ovo može pružiti tačnije i pouzdanije rezultate u poređenju sa internom istragom ili pregledom. Nezavisna evaluacija je ključna prednost angažovanja revizora za otkrivanje finansijskih prevara (12). Revizori su nezavisni profesionalci treće strane na koje ne utiču interesi organizacije ili bilo koje druge strane. Ova nezavisnost omogućava revizorima da obezbede objektivnu i nepristrasnu procenu finansijskih izveštaja i internih kontrola organizacije. Oni zatim mogu da procene adekvatnost internih kontrola za ublažavanje tih rizika i da daju preporuke kako da poboljšaju te kontrole. Pored toga, revizori mogu da obezbede nezavisnu procenu prakse upravljanja rizicima kompanije, uključujući njen proces procene rizika, praćenje i izveštavanje o riziku, kao i strategije za smanjenje rizika.

Glavni zaključak je da je uloga revizorske funkcije u otkrivanju i sprečavanju finansijskih prevara kritična, bilo da je u pitanju interna ili eksterna revizorska funkcija, jer pomaže organizacijama da identifikuju prevarne aktivnosti, da ih istraže i preduzmu odgovarajuće mere kako bi sprečile takve pojave u budućnosti.

Literatura

1. Beasley, M. S., Carcello, J. V., Hermanson, D. R., & Lapides, P. D. (2000). Fraudulent Financial Reporting: Consideration of Industry Traits and Corporate Governance Mechanisms. *Accounting Horizons*, 14(4), 441–454. <https://doi.org/10.2308/acch.2000.14.4.441>
2. Chen, Y., & Wu, Z. (2023). Financial Fraud Detection of Listed Companies in China: A Machine Learning Approach. *Sustainability* (2071-1050), 15(1), 105. <https://doi.org/10.3390/su15010105>
3. Files, R., & Liu, M. (2022). Unraveling Financial Fraud: The Role of the Board of Directors and External Advisors in Conducting Independent Internal Investigations*. *Contemporary Accounting Research*, 39(3), 1905–1948. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12784>
4. Heshan Guan, Siying Li, Qian Wang, Lyulyov, O., & Pimonenko, T. (2022). Financial Fraud Identification of the Companies Based on the Logistic Regression Model. *Journal of Competitiveness*, 4, 155–171. <https://doi.org/10.7441/joc.2022.04.09>
5. Jakovljević, N. (2021b). Irregularities in conducting the list of assets and liabilities. *Trendovi u poslovanju*, 9(1), 94-104. <https://doi.org/10.5937/trendpos2101094J>
6. Jakovljević, N. (2021c). Political neutrality in the audit profession: attitudes of respondents in the Republic of Serbia. *BizInfo (Blace) Journal of Economics, Management, and Informatics*, 12(2), 23-38. <https://doi.org/10.5937/bizinfo2102023J>
7. Jakovljević, N. & Jakovljević, S. (2022). Contracting account audit on social networks. *Trendovi u Poslovanju*, 10(2), 52–64. <https://doi.org/10.5937/trendpos2202052J>
8. Jakovljević, N. (2021a). Analysis of the impact of the Covid-19 epidemic through the sojourn tax and the attitudes of the respondents. *Trendovi u poslovanju*, 9(2), 20-29. <https://doi.org/10.5937/trendpos2102022J>
9. Jakovljević, N. (2022). Analysis of cyber threats as a risk factor in the banking sector. *Bankarstvo*, 51(3–4), 32–65;
10. Jakovljević, N. (2022). Remote work in audit in the private and public sectors in the Republic of Serbia. *BizInfo (Blace) Journal of Economics, Management & Informatics*, 13(1), 65–70. <https://doi.org/10.5937/bizinfo2201065J>
11. Jakovljević, N., & Jakovljević, J. (2021). The impact of the Covid-19 global pandemic on the responsibility of auditors. *Finansije*, 92-113
12. Jakovljević, N., Jeremić M. & Jeremić N. (2022). Consideration of respondents' attitudes towards the concept of ethics in the audit profession. *Univerzitetska misao*, 2022(21), 115–125;
13. Jeremić, M., & Jakovljević, N. (2022). Pet elemenata za kvalitetniji revizorski angažman. *Revizor*, 25(100), 79–92. <https://doi.org/10.56362/Rev22100079J>
14. Jeremić, N., Jakovljević, N., & Jeremić, M. (2022). The role of internal auditing in business continuity. *Revizor*, 25(97-98), 53–71. <https://doi.org/10.56362/Rev2298053J>

15. Jeremić, N., Jakovljević, N., & Jeremić, N. (2022). Uloga interne revizije u smanjenju rizika od ransomvera. *Revizor*, 25(100), 57–78. <https://doi.org/10.56362/Rev22100057J>
16. Jeremić, N., Jeremić, M., & Jakovljević, N. (2021). Agility of internal audit. *Revizor*, 24, (95-96), 57-76, <https://doi.org/10.5937/Rev2196057J>
17. Kutera, M. (2023, January 1). Cryptocurrencies as a subject of financial fraud. *Geographical*, 95(1), 45. <https://doi.org/10.7341/20221842>
18. McKee, T. E. (2014). Evaluating Financial Fraud Risk During Audit Planning. *CPA Journal*, 84(10), 28–31;
19. Monika Szczerbak. (2019). The role of financial audit in detecting fraud. *Nowoczesne Systemy Zarządzania*, 14(1), 201–219. <https://doi.org/10.37055/nasz/129550>

The Role of Audit in Preventing Financial Frauds

Summary: *An audit is an activity that contributes to the assurance that an organization's financial statements are accurate and reliable. One of audit objectives is the detection and prevention of financial fraud. Fraudulent activities cause financial losses and damage an organization's reputation, The subject of the paper is the consideration of the role of auditing in detecting and preventing financial fraud. The conclusion is that the audit helps organizations in detecting and preventing fraud, and helps organizations to take measures to prevent such occurrences in the future.*

Keywords: *fraudulent financial statements, the role of auditors in preventing and detecting financial fraud*